

Світлана Телуха (м. Харків)

кандидат історичних наук,

доцент кафедри українознавства, культурології та історії науки

Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

E-mail: Teluha.ss@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8712-4270>

«Чорнобильське досьє КГБ» крізь призму усноісторичних досліджень

Рец. на: Чорнобильське досьє КГБ. Суспільні настрої. ЧАЕС в поставарійний період». Київ : «Майстер книг», 2019. 1202 с.

Аварія на Чорнобильській атомній станції ставала предметом наукового дослідження неодноразово. Причини та наслідки техногенної катастрофи висвітлювалися з боку медичних, соціальних, економічних, політичних, психологічних сторін. Проте Чорнобильська катастрофа продовжує залишатися складною дослідницькою темою та породжує чимало питань навколо себе. Однією з найнедосліджених ланок поставарійного періоду є історія повсякдення учасників аварії: як вплинула аварія на життя людей; як сприймали ситуацію евакуйовані чи переселені з забрудненої зони люди; якою саме інформацією володіли пересічні громадяни; що дозволили взяти переселенцям з собою; які покарання застосовувалися за поширення інформації щодо аварії на ЧАЕС.

Опираючись на існуючий на сьогодні комплекс усноісторичних досліджень, присвячених аварії на ЧАЕС, без перебільшення можна стверджувати, що поява даного видання є помітною подією в царині вивчення наймасштабнішої екологічної катастрофи у світі. Збірник документів слугує доказовою базою та підсилює метод усної історії, надаючи документальне під-

твердження тим історіям, які оповідають учасники аварії на ЧАЕС.

У книзі зібрано 210 документів, які вперше залучені до наукового обігу та надають інформацію про специфіку постчорнобильського життя. Опубліковані документи охоплюють період від квітня 1986 року (з моменту аварії на 4-му енергоблоці) до осені 1991 року – кінцевої фази існування радянської держави. Значний інтерес викликають документи радянських спецслужб, в яких розповідається про морально-психологічну атмосферу серед населення співробітників ЧАЕС «в умовах боротьби з ядерним лихом», реакцію світової спільноти на Чорнобильську трагедію, дії влади в напрямку засекречення та нерозголошення ін-

формації про реальний радіаційний стан в країні та поза її межами, ефективність/непродуктивність ліквідаційних робіт у зоні відчуження.

Загалом книга значно розширює документальну базу дослідження причин та наслідків Чорнобильської катастрофи, а також стане в нагоді науковцям, які вивчають діяльність радянських спецслужб у сфері економіки.

